

Domeniul biblioteconomic 2017: Tendențe. Provocări. Priorități

Vera OSOIANU,
Biblioteca Națională a Republicii
Moldova

Abstract:

Articolul reflectă proiectele de rezonanță, implementate de către Biblioteca Națională în anul 2016 în context național și internațional. Acestea au fost realizate la diverse nivele organizațional-funcționale, prin tehnici și tehnologii variate, fiind implicate echipe de angajați creativi și responsabili.

Cuvinte-cheie: proiect de succes; managementul proiectului; creativitate.

Abstract:

In his article the author underlines the objectives of the library activity for 2017: promotion of Global Objectives 2030; collection, use and capitalizing of the library statistics. The global tendencies in librarianship are analyzed in context of achievements at the national and local level.

Keywords: global tendencies; strategic directions; integration.

Prin tradiții, întrunirea managerilor de biblioteci, care are loc la sfârșitul anului, este platforma pe care se discută despre tendințele în domeniu și se stabilesc prioritățile pentru anul care vine.

Este unanim recunoscut faptul că trendul în domeniu vine din SUA. În acest sens, în perioada de pre-planificare a activității pentru anul viitor, este oportună o trecere în revistă a tuturor noutăților: ideilor inovatoare, practicilor de calitate, experiențelor avansate atât în SUA, cât și în bibliotecile din alte țări cu puternice tradiții în domeniu. Procesul de planificare trebuie realizat cât mai concret, dar trebuie să lăsăm și loc pentru ideile care apar pe parcurs.

După cum reiese din genericul Forumului Managerilor, prioritățile anului 2017 la nivelul sistemului național vor fi axate pe „Implicarea Bibliotecilor în promovarea și realizarea Obiectivelor Globale 2030”. Pe această temă își vor fundamenta activitatea

toate bibliotecile lumii, tonul fiind dat și de această dată de IFLA, care a folosit Agenda ONU 2030 ca bază pentru Planul Strategic IFLA 2016-2021, a elaborat Ghidul de advocacy IFLA „Bibliotecile și implementarea Agendei 2030 a ONU”, oglindește și diseminează prin site-ul IFLA, prin conturile de pe Facebook etc., prin toate evenimentele importante tot ce au loc la această temă în bibliotecile de pe diferite meridiane.

La nivelul rețelei de biblioteci publice, o prioritate a anului 2017, va fi statistica de bibliotecă. Implementarea sistemului on-line de raportare a datelor statistice a scos în prim-plan un șir de probleme care s-au acumulat pe parcursul anilor la nivel de percepere a prevederilor Standardului Internațional de Statistică, care stă la baza formularului 6-C. Fără rezolvarea acestor probleme, îmbunătățirea calității datelor raportate este, practic, imposibilă.

Raportul actualizat al IFLA privind tendințele 2016

La programarea activității bibliotecare, atât pe termen scurt, cât și la planificarea strategică, trebuie să se țină cont de recomandările forumurilor internaționale de profil, care, ca regulă, sunt fundamentate pe studii serioase, realizate cu participarea bibliotecilor din diverse țări.

În cadrul Conferinței IFLA 2016, au fost prezentate mai multe documente originale sau actualizate, inclusiv *Raportul actualizat al IFLA privind tendințele 2016* și *Ghidul IFLA privind dezvoltarea profesională continuă: principii și cele mai bune practici*. Lansat în august 2013, Raportul original privind tendințele reliefează următoarele:

- Tehnologiile noi vor extinde și vor limita, în egală măsură, accesul persoanelor la informații;
- Educația on-line va democratiza învățarea la nivel mondial;
- Limitele de protecție a vieții private și a datelor vor fi redefinite;
- Societățile hyper-conectate vor face noi voci și grupuri mai puternice;
- Ecosistemul informațional global va fi transformat de noile tehnologii.

Varianta de raport prezentată la Congresul IFLA 2016, reprezintă o sinteză a trei ani de dezbateri intensive în cadrul comunității profesionale internaționale. Dezbateri relevante au avut loc în peste 30 de țări, toate reflectând tendințele și viitorul bibliotecii.

Concluziile raportului sunt focusate și scot în evidență următoarele aspecte:

Importanța bibliotecilor.

În mediul profesional există un consens general, privind necesitatea de a oferi noi servicii pentru o audiență mai largă. Există riscul ca bibliotecile să-și piardă rolul firesc în domenii-cheie precum cultura informației, proprietatea intelectuală și managementul datelor. Este recunoscut faptul că există o tensiune în creștere între acceptarea oportunităților oferite de noile tehnologii și menținerea funcțiilor curente de servire a audienței existente.

O concluzie comună este că, în mediul biblioteconomic trebuie diagnosticate cu

atenție necesitățile în evoluție ale utilizatorilor și abandonarea, reinventarea sau actualizarea funcțiilor și serviciilor corespunzătoare. O altă temă actuală a fost importanța bibliotecarilor în regândirea principiilor bibliotecii tradiționale într-o lume în continuă schimbare. Serviciile oferite trebuie să maximalizeze incluziunea socială și egalitatea oportunităților în spațiul fizic și digital. Bibliotecarii trebuie să facă mai mult pentru ca bibliotecile să fie recunoscute ca motoare de dezvoltare și infrastructură esențială pentru comunități.

Majoritatea bibliotecilor devin comitent spații fizice și virtuale. Aceasta creează probleme privind menținerea în același timp a infrastructurii și serviciilor atât fizice, cât și virtuale. Așa cum serviciile de bibliotecă sunt digitizate și accesibile de la distanță, există o atenție sporită pentru păstrarea bibliotecii ca spațiu fizic. La programarea serviciilor viitoare, o atenție aparte trebuie acordată experiențelor care nu pot fi digitizate, axate pe interacțiunea umană, față în față.

Abilități, infrastructură și finanțare.

Discuțiile privind tendințele au avut o focusare pronunțată pe abilități. Acestea includ atât abilitățile solicitate de utilizatori pentru accesarea noilor servicii și oportunități digitale, cât și abilitățile necesare pentru realizarea misiunii bibliotecii într-un mediu informațional în schimbare. Trebuie menționat că asociațiile de biblioteci din Austria, Australia și Estonia au fost influențate de discuțiile din jurul raportului privind tendințele și au întreprins deja pași concreți de actualizare a curriculei naționale pentru profesioniștii din biblioteci pentru a încorpora competențele digitale noi, incluzând managementul datelor, confidențialitatea și securitatea lor.

În timp ce creșterea așteptărilor clienților pune presiune pe transformarea bibliotecii și evoluția serviciilor, prevalarea percepției politice despre rolul tradițional al bibliotecii riscă să restrângă finanțarea necesară pentru realizarea acestor obiective.

O concluzie-cheie a fost că bibliotecile trebuie să-și pledeze cauza mai activ, să dezvolte politici de promovare a rezultatelor obținute, susținute de cifre și fapte.

Coordonare și colaborare strategică.

Este tot mai accentuată necesitatea colaborării și coordonării strategice între biblioteci. Pentru a rezista, bibliotecile trebuie să-și reducă cheltuielile. La nivel regional și național, bibliotecile trebuie să colaboreze una cu alta, precum și cu autoritățile și decidenții pe marginea unui șir larg de probleme, incluzând competențe, politici, servicii, infrastructură. La nivel internațional, colaborarea se va focusa pe probleme de advocacy de proporții mari, inclusiv confidențialitate, copyright, libertatea de exprimare, acces liber și egal la informație.

Misiunea fundamentală a bibliotecii publice este îmbunătățirea calității vieții cetățenilor. În acest sens este foarte elocventă concluzia făcută de președintele IFLA în aprilie 2016: „lucrând împreună vom crea acea viziune a viitorului în care fiecare bibliotecar va fi bucuros să conștientizeze că în fiecare zi contribuie la schimbarea în bine a vieții oamenilor”.

Integrarea acestor tendințe în strategia viitoare a bibliotecii.

Concluziile pe marginea discuțiilor privind tendințele au constituit fundamentul *Agendei schimbării IFLA*. Bazată pe Raportul IFLA privind tendințele, Agenda schimbării propune o abordare segmentată pe patru nivele:

- Nivel individual: pentru a fi de succes în secolul XXI, bibliotecarii trebuie să se ocupe de învățarea individuală continuă, susținută de agenda revitalizată a sistemului de educație în domeniu care permite adaptarea, renovarea și transformarea profesiei;
- Nivel instituțional: bibliotecarii trebuie să eficientizeze activitatea instituției cu ajutorul tehnologiilor de informare și comunicare, prin mobilizarea și antrenarea comunității la dezvoltarea unei strategii clare de viitor;
- Nivel național: identificarea, analiza și semnalarea barierelor politice și legislative care împiedică bibliotecile să satisfacă necesitățile comunităților prin activități de advocacy bine targetate, colaborative și bazate pe fapte;
- Nivel global: elaborarea unei viziuni globale unanime pentru biblioteci,

bazate pe asociații naționale puternice și o IFLA puternică pentru a crea un cadru politic internațional sustenabil și pe termen lung, privind mediul informațional.

Studii privind tendințele și viitorul bibliotecii în SUA

În anul 2016 în SUA au fost realizate mai multe studii privind viitorul, tendințele și prioritățile bibliotecii. Printre cele mai relevante menționăm:

- Bibliotecile 2016. Sondaj efectuat de PewResearch Center;
- Tendințe de top în activitatea bibliotecilor de cercetare 2016;
- Raportul Institutului Tehnologic Massachusetts „Viitorul bibliotecii”.

Raportul Bibliotecile 2016, publicat la 9 septembrie, realizat în baza unui sondaj efectuat de PewResearch Center în martie-aprilie 2016, privind utilizarea bibliotecilor publice de către americani, constată următoarele tendințe:

- 80% din americani cred că bibliotecile publice trebuie să ofere programe de dezvoltare a competențelor digitale;
- 64% dintre utilizatorii bibliotecii împrumută cărți;
- 57% cred că bibliotecile trebuie să aibă mai multe spații confortabile pentru lectură, muncă și relaxare;
- 53% au avut o interacțiune cu biblioteca publică pe parcursul ultimului an;
- 50% cred că bibliotecile trebuie să cumpere printere 3D și alte echipamente digitale moderne;
- 29% utilizează calculatorul;
- Împrumutul cărților rămâne cea mai frecventă interacțiune cu biblioteca;
- Cărțile în format tradițional sunt mai solicitate decât cele în format digital.

Tendințe de top în activitatea bibliotecilor de cercetare 2016

În octombrie 2016 a fost publicat raportul *Tendințe de top în activitatea bibliotecilor de cercetare 2016*. Raportul este elaborat o dată la doi ani. Din grupul de lucru fac parte personalități notorii din mediul bibliotecilor de cercetare. Foarte interesante, în acest studiu, sunt competențele solicitate pentru poziția de bibliotecar. În aprilie

2015, Școala de Informare de la San Jose State University a analizat 400 de anunțuri privind angajarea profesioniștilor din biblioteconomie și știința informării. Conform studiului, angajatorii sunt tot mai interesați de următorul set de competențe: familiarizarea cu tehnologiile și suportul tehnic, concentrarea pe experiența utilizatorului, suport pentru serviciile virtuale, managementul cunoașterii. Colaborarea, comunicarea și munca în echipă au fost printre cele mai solicitate aptitudini în toate descrierile de posturi. Solicitanții de locuri de muncă sunt încurajați să țină pasul cu tehnologiile emergente, analiza și identificarea datelor și sistemele de informare.

Viitorul bibliotecii în viziunea cercetătorilor de la Institutul Tehnologic Massachusetts (MIT)

Un interes deosebit în mediul profesioniștilor domeniului a suscitat raportul Institutului Tehnologic Massachusetts, privind „Viitorul bibliotecii”. În octombrie 2015, Institutul Tehnologic Massachusetts a creat un grup de lucru în componența căruia au fost incluse 30 de persoane, inclusiv cercetători, studenți, bibliotecari etc. După un an de muncă, la 24 octombrie 2016, a fost publicat raportul preliminar, care conține recomandări generale, menite să contribuie la dezvoltarea „unei biblioteci globale pentru o universitate globală”.

Propunerile grupului de lucru au scopul de a ghida sistemul de bibliotecă a MIT pentru a deveni o „platformă globală deschisă” care să permită „descoperirea, utilizarea și administrarea informației și a cunoașterii” pentru generațiile viitoare.

Raportul constată că „pentru bibliotecile MIT, lumea mai bună pe care o căutăm, este una în care există acces suficient, echitabil, semnificativ la cunoaștere și la rezultatele cercetării”. „Accesul global de durată la cunoaștere necesită modele sustenabile pentru siguranța că, cunoștințele trecute și viitoare vor fi disponibile pe termen lung în viitor”.

Chris Bourg, președintele grupului de lucru, directorul bibliotecii MIT, menționa că „Grupul de lucru a investit mult timp

pentru a înțelege de ce fel de bibliotecă are nevoie o instituție, scopul căreia este să schimbe lumea”.

Grupul a structurat ideile despre bibliotecile MIT în patru compartimente/piloni: „Comunitate și Relații”, implicând interacțiunea bibliotecii cu utilizatorii locali și globali; „Căutare și Utilizare”, privind promovarea informației; „Administrare și Sustenabilitate”, implicând managementul și protecția resurselor de cercetare ale MIT; și „Cercetare și Dezvoltare”, destinat analizei practicilor și necesităților bibliotecii.

Raportul preliminar conține 10 recomandări generale în aceste domenii.

Pentru „Comunitate și Relații”, raportul notează că utilizatorii bibliotecii MIT pot avea în viitor relații diferite cu sistemul și sugerează o abordare flexibilă privind servirea simultană a studenților, corpul profesoral, personalul, absolvenții, cercetătorii, comunitatea locală Cambridge și Boston și comunitatea globală a cercetătorilor. Grupul recomandă, de asemenea, studierea în continuare a schimbărilor spațiilor bibliotecilor din campus, care să permită atât studiul în liniște, cât și noile modele de învățare și colaborare.

Se sugerează că într-un domeniu informațional în continuă evoluție, bibliotecile trebuie să învețe studenții nu numai cum să acceseze și evalueze informația, ci și cum să genereze responsabil noi cunoștințe, să creeze sisteme și instrumente pe care alții le vor folosi, să descopere, distribuie și să analizeze informația.

În compartimentul „Căutare și Utilizare”, raportul sugerează că sistemul de bibliotecă sporește abilitățile de diseminare către lume a rezultatelor cercetărilor MIT; oferă acces digital cuprinzător la conținuturile din colecții; formează parteneriate pentru generarea conținuturilor deschise, interoperabile pentru distribuirea și prezervarea cunoașterii; actualizează Politica Institutului privind Accesul Deschis.

Privitor la „Administrare și Sustenabilitate”, membrii grupului văd bibliotecile MIT ca repozitorii principale ale istoriei Institutului și ca lider în eforturile de găsire a soluțiilor pentru prezervarea cercetărilor digitale, pe care raportul le descrie ca

„principalele probleme care încă n-au fost rezolvate”.

În domeniul „Cercetare și Dezvoltare”, raportul propune lansarea unei inițiative pentru cercetare în științele informării și comunicarea rezultatelor cercetătorilor, pentru a susține atât cercetarea, cât și dezvoltarea problemelor mari ale domeniului.

Raportul preliminar a examinat mai multe nuanțe ale practicilor bibliotecare, precum găsirea balanței corecte între resursele tradiționale și cele digitale, pe care o numesc o mare prioritate, menționând că resursele fizice contează pentru multe genuri de cercetări și instruirii. Raportul recomandă continuarea discuțiilor cu decidenții, privind problemele de confidențialitate.

Grupul de lucru consideră că „bibliotecile vor evolua datorită căilor creative prin care cercetătorii și utilizatorii globali vor exploata resursele, instrumentele, serviciile, spațiile și expertiza noastră pentru a accelera punerea științei și cunoașterii în serviciul soluționării celor mai mari provocări ale lumii”.

Deși toată activitatea bibliotecilor trebuie axată pe necesitățile utilizatorilor, bibliotecarii trebuie să înțeleagă bine ce se întâmplă în jur din simplu motiv că utilizatorii nu vor solicita un serviciu din cauza că uneori nici prin cap nu le trece că acesta poate fi obținut în bibliotecă.

La programarea priorităților strategice, bibliotecarii trebuie să țină cont de realitățile actuale, dar și de provocările prezente și viitoare și anume:

Inteligența artificială (AI) a devenit un concept care face parte din viața de zi cu zi.

Analfabetismul funcțional devine un fenomen deloc de neglijat de nativii digitali.

În septembrie 2016, revista *Computer World* a publicat sinteza studiului „Inteligența artificială și viața în anul 2030”. Analiza a încercat să prevadă modul în care **tehnologiile inteligente** vor afecta viața urbană.

Până în anul 2030, inteligența artificială (A.I.) va schimba foarte multe lucruri în lume, precum modul în care muncim, petrecem timpul liber, cum avem grijă de sănătatea noastră sau cum sunt educați co-

pii. Orice aplicație bazată pe inteligența artificială va deveni frecventă și mai utilă, îmbunătățind economia și calitatea vieții. Dar noua tehnologie va crea, de asemenea, provocări profunde, care vor afecta locurile de muncă și veniturile.

A.I. va dezvolta noi modalități de a accesa mass-media în diverse moduri interactive.

Marea problemă a lumii nu va fi foamea, ci lipsa locurilor de muncă

Este demonstrat deja că forța de muncă a viitorului va avea un aspect tot mai puțin uman. TIC vor prelua o mare parte dintre activitățile prin care oamenii își asigură existența. Venitul universal va deveni o realitate. Elveția deja a testat cetățenii care au respins propunerea. Discuțiile iau, însă, amploare. Olanda a inițiat un program privind testarea venitului universal de bază. Este clar că „Oamenii vor avea timp să facă alte lucruri, mai complexe, mai interesante. Cu siguranță vor avea mai mult timp liber”.

În anul 2014 NESTA (UK National Endowment for Science, Technology and the Arts) a publicat raportul „Creativity versus Robots, the creativity economy and the future of employment”. Raportul citează un studiu anterior realizat de Universitatea Oxford care sugerează că, în următoarele două decade, 47% din locurile de muncă din SUA și 35% din Regatul Unit vor fi influențate de noile tehnologii. Piața de muncă globală a viitorului va favoriza persoanele cu abilități tehnice creative. În acest context, NESTA argumentează că este esențial pentru angajatori și guverne să încurajeze și să angajeze tineri cu o cultură digitală orientată spre explorare și creativitate, decât pe cei care sunt doar consumatori de conținuturi digitale.

Analfabetismul funcțional devine un fenomen deloc de neglijat. Analfabeții funcționali știu să citească, dar nu înțeleg ceea ce citesc. În acest context, ne amintim de Alvin Toffler care scria că „Analfabetul viitorului nu va fi cel care nu știe să citească, ci acela care nu știe să înțeleagă”. „Creierul uman nu este conceput pentru a asimila un flux atât de mare de informații. Potrivit unui studiu al Centrului de Evaluare și Analize Educaționale din România,

aproximativ 42% dintre elevii români de 15 ani sunt analfabeți funcțional. Copiii pot să scrie și să citească, dar nu înțeleg textele asimilate, scria News.ro, în noiembrie 2016.

„Este un număr absolut nepermis de mare de tineri care finalizează școala fără ca ceea ce au acumulat în școală să le permită să funcționeze în societate... Media europeană este de 20%, cu o țintă de sub 15% până în 2020. Noi, la 42%, nici măcar nu puteam tinde spre așa ceva într-un timp atât de scurt, așa că în primul rând, ar trebui să avem o definiție a fenomenului”, explica Ligia Deca, consilier de stat în Departamentul Educație și Cercetare din Administrația Prezidențială.

Într-un mesaj pe lista de discuții *Biblos*, dna Hermina Anghelescu scria că acest fenomen poate fi „explicat prin superficialitatea învățământului. Acest fenomen al analfabetismului funcțional există și în America. Bibliotecile publice se implică serios și colaborează intens cu școala. Dacă veți intra pe pagina oricărei biblioteci publice, în programele de vară au cluburi/cercuri de lectură, pe vârste/nivele de lectură. Copiii primesc cadou o carte pe care o citesc pe capitole și o discută/dezbat cu bibliotecarele.

În România explic acest fenomen prin rata ridicată a abandonului școlar care este necontrolat și nu se iau măsuri de remediere a acestei probleme”. Trebuie discutate cauzele ce duc la abandonul școlar:

1. copii abandonați de părinți plecați la muncă în străinătate;
2. copii semi-abandonați de părinți/lăsați în grija bunicilor care nu au nici o autoritate asupra lor;
3. indiferența școlii când constată abandonul școlar;
4. sărăcia care îi împiedică pe unii copii din categoria 1 și 2 să ajungă la școală și să funcționeze decent în mediul școlar.

Situația reliefată de dna Hermina Anghelescu este specifică și în localitățile din Republica Moldova. Este evident că pentru combaterea analfabetismului funcțional este nevoie de programe speciale, iar bibliotecile pot ocupa o nișă foarte importantă, în acest sens.

Un exemplu pozitiv pe acest segment

este experiența Bibliotecii Județene Cluj. În perioada de 18-19 noiembrie 2016 la Biblioteca Județeană Cluj a avut loc prima întâlnire din cadrul proiectului „**Family literacyworks!**”, proiect finanțat în cadrul programului **Erasmus+**. Coordonatorul proiectului este Asociația „Learn&Vision” din Cluj-Napoca. Biblioteca este partener în acest proiect, alături de organizații din Bulgaria, Macedonia, Portugalia și Slovenia. Durata proiectului este de 30 de luni și are ca scop alfabetizarea funcțională cu implicarea mai multor parteneri, inclusiv a familiei.

Generația Z. La planificarea activității bibliotecile trebuie să țină cont de caracteristicile Generației Z. Generația Z, prima generație a nativilor digitali, sunt tinerii născuți începând cu anul 1995 și până după 2012, iar primii dintre ei sunt acum la facultate sau chiar au intrat pe piața muncii. Generație mult diferită față de cea a părinților, mai energică, mai entuziastă, foarte bună la tehnologie și social media, dar și cu abilități sociale și de interconectare umană. Sunt foarte buni la comunicarea pe Facebook și Twitter, dar sunt dornici și să interacționeze cu oamenii. În aceste condiții, Generația Z va aduce câteva schimbări majore pe piața muncii, schimbări pentru care recrutorii trebuie să se pregătească din timp. Care sunt caracteristicile generației Z?

- Sunt în permanență conectați;
- Optează pentru un program flexibil;
- Sunt responsabili, pragmatici și foarte sceptici;
- Admit că nu știu tot și sunt dornici să învețe în continuu;
- Răbdarea lor se limitează la secunde;
- Mobilitatea este cuvântul-cheie;
- Folosesc emoticoanele ca principală formă de exprimare a emoțiilor;
- Textul este principala formă de comunicare.

Concluziile sunt certe: vine la putere un val de tineri cu cunoștințe de tehnologie și de comunicare on-line mult peste generațiile anterioare, independenți, dispuși să muncească din greu și să fie plătiți pe măsură.

Activitatea bibliotecilor din toate timpu-

rile s-a bazat pe folosirea în comun a ideilor și resurselor. Acest postulat este mai actual ca niciodată în era digitală. În acest context studierea tendințelor și priorităților asumate de bibliotecari din alte țări este absolut necesară atunci când planificăm activitatea pe termen scurt sau mediu. Practica țărilor mari demonstrează că nu trebuie să inventăm bicicleta de fiecare dată.

Recent, a depus jurământul și a fost investită în post Carla Hayden, la 64 de ani, pe un termen renovabil de 10 ani (până la ea directorii Bibliotecii Congresului erau numiți pe viață), cel de-al 14-lea director al Bibliotecii Congresului, prima femeie, prima persoană de culoare și primul bibliotecar de profesie. Principiul după care a activat Carla Hayden în postul vechi de director al unei biblioteci publice, a fost de a păstra tot ce a fost bun în bibliotecă, dar acționând pe căi inovative. Preocupările / Prioritățile pe termen scurt ale Carlei Hayden includ: tehnologiile învechite. (Un raport guvernamental din 2015 a descoperit un management deficient al sistemelor IT pentru care James Bilington, fostul director, a fost aspru criticat); criza spațiilor de depozitare; personalul demoralizat; focusarea pe fundraising din sectorul privat.

De menționat, că *Planul strategic al Bibliotecii Congresului 2016-2020*, elaborat până la venirea noului director al Bibliotecii Congresului, cuprinde șapte priorități: servicii; colecții; creativitate; colaborare; resurse umane; tehnologii; structură organizațională.

Tendințele generale ale domeniului își găsesc reflecție la edificarea spațiilor noi sau la modernizarea spațiilor vechi. La începutul anului 2016, șase firme au concurat pentru proiectul Bibliotecii din Dubai în valoare de 272.47 de milioane de dolari. Este cea mai mare bibliotecă din lumea arabă, una din cele mai mari colecții electronice. Proiectul destinat pentru 4,5 milioane de cărți (inclusiv 1 milion audio books și 2 milioane e-books) va fi finalizat în anul 2017. Clădirea de șapte etaje va include câteva spații pentru activități interactive, educaționale și culturale, săli de lectură, bibliotecă pentru copii, bibliotecă de business, centru expozițional, centru

pentru conferințe, spații pentru diverse servicii, spații pentru instruire. Biblioteca va găzdui *Agenția de Turism din Dubai*. Pare a fi exemplu clasic al bibliotecii hybrid, în care vor conviețui împreună tehnologiile și cărțile atât în format electronic, cât și în format tradițional.

Cele mai bune biblioteci din lume sunt bibliotecile hybrid. La Conferința IFLA 2016, biblioteca Dokk1, Aarhus, Danemarca a primit premiul „Cea mai bună bibliotecă publică din lume”. Pe lângă rafturi cu cărți și spații de lectură, biblioteca oferă un șir larg de alte facilități destinate comunității: săli de conferințe, de spectacole, de artă, locuri de joacă, design modern, spații largi, pravești către portul din apropiere și foarte multă lumină naturală. DOKK1 este o întâlnire dintre două tradiții daneze: ambițiile de a extinde toate ramurile cunoașterii către fiecare generație și clasă socială și simțul scandinav pentru design funcțional și frumos.

Dokk 1 este tabloul perfect al Modelului de bibliotecă publică modernă din Danemarca, reliefat acum câțiva ani în urma unui studiu, care trebuie să ofere: posibilități de socializare și întruniri neformale; posibilități și facilități pentru învățare; posibilități de studiu individual sau în grupuri mici pentru studenți și elevi; posibilități de folosire a serviciului clasic de împrumut; posibilități de oferte ca platformă culturală locală. Interesante sunt criteriile de selecție pentru cea mai bună bibliotecă a anului în SUA și Canada. „Biblioteca anului 2016”, Biblioteca Publică Topeka și Shawnee, a fost selectată din 9595 de biblioteci din SUA și Canada. Premiul oglindește efortul bibliotecii de susținere și consolidare a comunității, manifestate prin: crearea liderilor comunitari atât din interiorul bibliotecii, cât și prin programe educaționale pentru public; crearea facilitatorilor din rândul personalului bibliotecii care să intermedieze/organizeze discuții de interes vital pentru comunitate; creșterea unor ambasadori respectați de comunitate, din rândurile personalului; stabilirea conexiunilor între serviciile, colecțiile bibliotecii și rezidenți.

O problemă a lumii bibliotecare, care

va persista în continuare, este reducerea bibliotecilor. La 13 octombrie 2016, Camera Lorzilor a Parlamentului Regatului Unit, într-o dezbateră larg mediatizată, a condamnat tendința de închidere a bibliotecilor care se menține pe parcursul mai multor ani. Dezbateră a avut ca temei faptul că, începând cu anul 2010, RU a pierdut mai mult de 500 de biblioteci și aproape 9 000 de bibliotecari. Vorbitorii au pictat un tablou sumbru al RU, avertizând că reducerile vor duce la „dezordine, crime, probleme pentru școli”, precum și faptul că, la timpul potrivit, copiii nu vor putea obține un loc de muncă, deoarece ei nu vor avea abilitățile și cunoștințele necesare. Guvernul a fost somat să găsească de urgență bani pentru a opri autoritățile locale care fac aceste acte subversive. Banii „salvați” pe seama închiderii bibliotecilor vor trebui investiți în construirea mai multor pușcării sau cămine pentru persoane fără adăpost. Iar, ca rezultat, britanicii vor trebui să înconjoare casele cu garduri cât mai înalte. Baronesa Rebuck a menționat că „Dacă pierdem renumitele librării și biblioteci, niciodată nu se va îmbunătăți cultura națiunii noastre. De asemenea, vom pierde următoarea noastră generație de autori și sursa competitivității noastre în industriile creative. Acest lucru, pur și simplu, nu poate fi permis să se întâmple”.

Despre aceasta vorbea și cunoscutul scriitor englez Neil Gaiman în discursul „De ce viitorul nostru depinde de biblioteci, lectură și fantezie”, ținut la conferința anuală a „The Reading Agency”, 14 octombrie 2014.

Iată că, la peste 12 ani de la publicarea de către Tim Coates a raportului *Who's in charge? Responsibility for the Public Library Service / A cui este responsabilitatea pentru serviciile bibliotecii publice*, una dintre autoritățile principale ale statului intervine și cheamă să fie stopat acest proces care reprezintă un dezastru pentru orice stat.

În raportul amintit mai sus (<http://www.slideshare.net/cdbclub/a-cui-este-responsabilitatea-67333407>), Tim Coates avertiza că dacă autoritățile nu vor interveni pentru a schimba în bine situația bibliotecilor publice în următorii 20 de ani, acestea ar pu-

tea să dispară din formula cunoscută de noi toți. Avertizarea este comună pentru toți. Se vor autosesiza oare și decidenții de la noi? Britanicii demonstrează că *Lupta încă nu este pierdută!*

Programarea activității, având ca bază specificul localității, situația reală, necesitățile rezidenților, indicatorii de posibil impact, poate scuti biblioteca de situații în care nu mai încap rezolvări pozitive.

În lucrarea *Între creativitate și business: cinci reguli ale planificării strategice*, expertul în cursuri on-line David Parrish, propune cinci pași prin care o instituție își găsește albia sau nișa de afirmare:

1. Formulați parametrii succesului:

Nu este suficient să ne ghidăm de scopul „ne dorim ca afacerea noastră să fie de succes. „La urma urmei, se va crea o situație în care partenerii și angajații organizației vor înțelege în mod diferit succesul, și, prin urmare, se vor mișca în direcții opuse. Definiți parametrii cu ajutorul cărora veți constata că instituția atinge obiectivele și aceasta vă va ajuta să dezvoltați o viziune strategică.

2. Cunoaște-și potențialul:

Pentru a fi eficace, ar trebui să cunoașteți punctele forte și punctele slabe ale instituției. Aici vă ajută o analiză SWOT clasică (determinarea punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor). De asemenea, este necesar să știți ce vă deosebește de concurenți, adică, nu doar să conștientizați că faceți bine, dar să vă folosiți punctele forte în detrimentul concurenței.

3. Analizați factorii externi:

Schimbările politice și economice din lume vă pot afecta în mod considerabil organizația, aducând prejudicii sau, din contra, noi posibilități. David Parrish propune utilizarea analizelor SWOT și STEP în acest scop.

4. Găsiți un avantaj competitiv:

David Parrish recomandă să construiți strategia în jurul unui produs unic, pe care nu-l au concurenții. Avantajul tău poate fi construit în jurul caracteristicilor infrastructurii, a rețelelor de distribuție, sau statutului social. Dar, în scopul de a determina avantajul, aveți nevoie să studiați concurenții.

5. Selectați piața:

Este important să se înțeleagă care este nișa/domeniul/ segmentul Dvs. și pe care piațe nu are rost să vă orientați. Încercați să schimbați în mod radical gândirea „să încercați în toate direcțiile și să vindeți produsul tuturor și fiecăruia”. Încercați să lucrați doar cu acel produs pe care îl faceți

mai bine decât concurenții Dvs. pe piețele care sunt interesate în Dvs. ca lider.

În anul 2017 atât bibliotecile publice, cât și cele universitare vor elabora strategiile de dezvoltare 2017-2020. Ambele trebuie să se bazeze pe tendințele globale ale domeniului, dar și pe realitățile naționale și locale.

Referințe bibliografice:

1. 2016 top trends in academic libraries. A review of the trends and issues affecting academic libraries in higher education. [on-line] [Accesat 07.11.2016]. Disponibil: <http://crln.acrl.org/content/77/6/274>.
2. Circa 42% dintre elevii români de 15 ani sunt analfabeți funcțional, nu înțeleg ce citesc - studiu centru educațional [on-line] [Accesat 11.11.2016]. Disponibil: <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-21401074-circa-42-dintre-elevii-romani-15-ani-sunt-analfabeti-funcional-nu-inteleg-citesc-studiu-centru-educational.htm>.
3. DIZIKES, Peter. MIT task force releases preliminary „Future of Libraries” report Engaging the world’s libraries with Wikipedia – what are the opportunities? Placards. [on-line] [Accesat 07.11.2016]. Disponibil: <http://www.ifla.org/node/10871>.
4. GAUDIN, Sharon. Scientists look at how A.I. will change our lives by 2030 [on-line] [Accesat 15.11.2016]. Disponibil: <http://www.computerworld.com/article/3116124/artificial-intelligence/scientists-look-at-how-ai-will-change-our-lives-by-2030.html>.
5. Generația Z se angajează. Cum schimbă tinerii crescuți în „epoca” Apple piața muncii și care le sunt abilitățile [on-line] [Accesat 15.11.2016]. Disponibil: <https://hrp.ro/generatia-z-se-angajeaza-cum-schimba-tinerii-crescuti-in-epoca-apple-piata-muncii-si-care-le-sunt-abilitatile/>.
6. HERRIGAN, John B. Libraries 2016 [on-line] [Accesat 14.11.2016]. Disponibil: <http://www.pewinternet.org/2016/09/09/libraries-2016/>.
7. **În viitorul nu foarte îndepărtat, toți vom primi bani de la stat, necondiționat** [on-line] [Accesat 07.11.2016]. Disponibil: <http://independent.md/viitorul-nu-foarte-indepartat-toti-vom-primi-bani-de-la-stat-neconditionat/#.WCAi28m4F5Q>.
8. Între creativitate și business: cinci reguli ale planificării strategice [on-line] [Accesat 07.11.2016]. Disponibil: <https://www.culturepartnership.eu/article/balancing-creativity-and-business>.
9. McGlone, Peggy. ‘Rock star’ Baltimore librarian makes history at Library of Congress [on-line] [Accesat 15.11.2016]. Disponibil: https://www.washingtonpost.com/entertainment/rock-star-baltimore-librarian-makes-history-at-library-of-congress/2016/09/13/0fd9a878-7615-11e6-b786-19d0cb1ed06c_story.html?postshare=9371473856122550&tid=ss_tw.
10. National demonstrations in favour of libraries: #LoveToRead and Placards [on-line] [Accesat 14.11.2016]. Disponibil: <http://www.publiclibrariesnews.com/2016/11/national-demonstrations-in-favour-of-libraries-lovetoread-and-placards.html>.
11. New library proposals meant to enhance „meaningful access to knowledge.” [on-line] [Accesat 14.11.2016]. Disponibil: <https://news.mit.edu/2016/mit-task-force-releases-preliminary-future-libraries-report-1024>.
12. PERRIN, Andrew. Book Reading 2016 [on-line] [Accesat 15.11.2016]. Disponibil: <http://www.pewinternet.org/2016/09/01/book-reading-2016>.
13. Six firms currently bidding for Dubai Library project. [on-line] [Accesat 07.11.2016]. Disponibil: <https://www.thebig5hub.com/news/2016/august/six-firms-currently-bidding-for-dubai-library-project>.
14. Statistical Trends. [on-line] [Accesat 07.11.2016]. Disponibil: http://www.arl.org/focus-areas/statistics-assessment/statistical-trends#.V-E_WzW4F5Q.